

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

W praktyce odpowiedzialność rodzicielska (inaczej władza rodzicielska) obejmuje wybór imienia i nazwiska małoletniego dziecka, sprawowanie pieczy nad dzieckiem i jego wychowanie, ustalenie miejsca zamieszkania dziecka, zarząd jego majątkiem, wykonywanie praw i obowiązków związanych z jego reprezentacją prawną, a także prawo do wskazania opiekuna lub pozbawienia prawa pieczy nad dzieckiem.

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

W braku porozumienia między rodzicami lub odmiennego postanowienia organu opiekuńczego lub sądu rodzice wspólnie wykonują władzę rodzicielską, niezależnie od tego, czy nadal mieszkają razem.

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Na Węgrzech opieka jest instytucją prawną, której celem jest zapewnienie pieczy nad małoletnimi, ich reprezentacji oraz zarządu ich majątkiem przez opiekuna ustanowionego przez organ opiekuńczy w braku tego z rodziców, które wykonuje władzę rodzicielską. Każdy może zgłosić do organu opiekuńczego konieczność ustanowienia opiekuna. Bliski krewny małoletniego lub osoba, która opiekuje się dzieckiem, podobnie jak sąd lub inny organ, mają obowiązek powiadomić organ opiekuńczy o konieczności ustanowienia opiekuna.

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozvodu lub separacji rodziców?

W braku porozumienia między rodzicami lub odmiennego postanowienia organu opiekuńczego lub sądu rodzice wspólnie wykonują władzę rodzicielską, nawet jeżeli nie mieszkają już razem. Rodzice pozostający w separacji mogą uzgodnić podział praw i obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, ale powinni zapewnić dziecku zrównoważony styl życia (dziecko nie może na przykład zamieszkiwać u rodziców na zmianę, jeśli mieszkają oni zbyt daleko od siebie, co stanowiłoby zbyt duże obciążenie dla dziecka). Porozumienie zawarte przez rodziców zatwierdza sąd. Jeżeli rodzice nie są w stanie osiągnąć porozumienia co do praw i obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, sąd orzeka, które z rodziców będzie sprawowało pieczę nad dzieckiem. Przy wydawaniu orzeczenia sąd ocenia, które z rodziców lepiej zadba o rozwój fizyczny, psychiczny i moralny dziecka.

5 Jeżeli rodzice zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

W przypadku ustania małżeństwa na podstawie wspólnego oświadczenia woli i zamiaru rozwiązania małżeństwa wniesionego przez małżonków do sądu na piśmie wniosek taki obejmuje porozumienie rodziców w sprawie władzy rodzicielskiej. Sąd zatwierdza porozumienie ostatecznym orzeczeniem wydanym w postępowaniu rozwodowym, ponieważ bez takiego porozumienia małżeństwo nie może zostać rozwiązane za obopólną zgodą.

W razie potrzeby sąd orzeka o władzy rodzicielskiej w przypadku ustania małżeństwa, nawet jeśli nie złożono stosownego wniosku. Jeżeli nie zostanie wniesiona apelacja, orzeczenie sądu pierwszej instancji staje się prawomocne dopiero po upływie piętnastego dnia od upływu terminu na wniesienie apelacji.

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Małżonkowie mogą wziąć udział w [mediacji](#) przed wszczęciem postępowania rozwodowego lub w trakcie postępowania, dobrowolnie lub z inicjatywy sądu, w celu rozstrzygnięcia za obopólną zgodą wszelkich sporów dotyczących stosunku między nimi lub ustania małżeństwa, takich jak kwestia władzy rodzicielskiej. Porozumienie osiągnięte w wyniku mediacji może zostać zatwierdzone przez sąd i włączone do ugody sądowej. Aby zagwarantować, że władza rodzicielska jest wykonywana należycie i przy niezbędnej współpracy między rodzicami, sąd lub organ opiekuńczy w prowadzonym postępowaniu może (na wniosek lub z urzędu w sprawach leżących w zakresie jego właściwości) nakazać rodzicom udział w mediacji w celu wypracowania odpowiedniej współpracy pomiędzy tym z rodziców, które wykonuje władzę rodzicielską, a drugim z rodziców niezamieszkującym z dzieckiem oraz w celu zapewnienia poszanowania praw drugiego z rodziców, które zamieszkuje osobno.

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

W razie sporu sąd rozstrzyga, które z rodziców ma wykonywać władzę rodzicielską, przesłuchując oboje rodziców oraz, w uzasadnionych przypadkach, dziecko. Sąd może postanowić o powierzeniu jednemu z rodziców pełnej władzy rodzicielskiej lub o powierzeniu jednemu z rodziców wykonywania niektórych praw i obowiązków związanych z władzą rodzicielską, a drugiemu z rodziców – innych takich praw i obowiązków. Sąd może upoważnić tego z rodziców, które nie zamieszkuje z dzieckiem, do wykonywania pewnych zadań związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub, wyjątkowo, do pełnego lub częściowego zarządzania majątkiem dziecka oraz do występowania w charakterze przedstawiciela ustawowego w sprawach dotyczących majątku dziecka. Jeżeli służy to dobru dziecka, sąd może ograniczyć prawo do decydowania w podstawowej kwestii mającej wpływ na przyszłość dziecka lub pozbawić takiego prawa. Sąd nie może jednak orzec wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, ponieważ może ona zostać ustanowiona jedynie na podstawie porozumienia rodziców, które sąd może następnie zatwierdzić.

8 Jeśli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Nie. Jeżeli sąd powierza władzę rodzicielską jednemu z rodziców, drugie z rodziców niezamieszkujące z dzieckiem może nadal wykonywać prawa związane z władzą rodzicielską w podstawowych kwestiach mających wpływ na przyszłość dziecka. Za takie podstawowe kwestie uważa się wybór i zmianę imienia i nazwiska małoletniego dziecka, określenie miejsca zamieszkania dziecka, jeżeli nie jest to miejsce zamieszkania jednego z rodziców, [ustalenie miejsca zamieszkania dziecka za granicą z zamiarem długoterminowego pobytu lub osiedlenia się na stałe](#), zmianę obywatelstwa dziecka oraz wybór szkoły i kariery zawodowej dziecka.

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

Sąd nie może orzec wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, a jedynie może zatwierdzić porozumienie rodziców w tym zakresie w postępowaniu w sprawie małżeńskiej, mając na względzie dobro dziecka. Warunkiem zatwierdzenia jest to, że wspólnie wykonując władzę rodzicielską, rodzice pozostający w separacji powinni zapewnić dziecku zrównoważony styl życia. Jeżeli sąd uzna, że jest to niewykonalne, może odmówić zatwierdzenia porozumienia. W sytuacjach wymagających natychmiastowego działania jedno z rodziców może jednak podjąć niezależną decyzję i ma obowiązek niezwłocznie powiadomić o tym drugie z rodziców (na przykład w przypadku pilnej interwencji medycznej).

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

W sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej rodzice mogą się zwrócić albo do organu opiekuńczego, albo do sądu, w zależności od tego, czy spór między nimi dotyczy wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej bądź czy kwestia władzy rodzicielskiej ma zostać rozstrzygnięta przez sąd.

Powództwo należy wytoczyć przed sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania pozwanego (lub, w braku takiego miejsca, miejsce pobytu pozwanego) lub znajdowało się ostatnie wspólne miejsce zamieszkania małżonków.

Pozew należy wnieść na piśmie do sądu, który jest właściwy. W sekcji „Tryb postępowania” można również znaleźć informacje na temat składania i treści pozwu. Oprócz ogólnie wymaganych informacji należy również podać szczegóły dotyczące zawarcia małżeństwa oraz narodzin dzieci urodzonych w małżeństwie i pozostających przy życiu, a w sprawach związanych z władzą rodzicielską należy dołączyć akty urodzenia dzieci.

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

Postępowanie sądowe w sprawie o ustalenie władzy rodzicielskiej i oddanie dziecka w pieczę osobie trzeciej

Jeżeli pozostający w separacji rodzice nie osiągnęli porozumienia, sąd orzeka, na wniosek lub z urzędu, które z rodziców będzie wykonywało władzę rodzicielską. Przy wydawaniu orzeczenia sąd bierze pod uwagę dobro dziecka i ocenia, które z rodziców lepiej zadba o rozwój fizyczny, psychiczny i moralny dziecka.

Postępowanie sądowe mające na celu uregulowanie tego, kto powinien wykonywać władzę rodzicielską, uregulowanie kwestii pieczy lub wprowadzenie zmian w indywidualnych prawach do pieczy bądź oddanie dziecka w pieczę osobie trzeciej lub zmianę takiego postanowienia może wszcząć jedno z rodziców albo organ opiekuńczy. Powództwo powinno wytoczyć jedno z rodziców przeciwko drugiemu lub przez organ opiekuńczy przeciwko obojgu rodzicom. Powództwo o zmianę postanowienia o oddaniu dziecka w pieczę osobie trzeciej powinno zostać wytoczone przeciwko osobie, której powierzono opiekę nad dzieckiem.

W postępowaniu sąd przesłuchuje oboje rodziców, a w uzasadnionych przypadkach – lub na wniosek samego dziecka – przesłuchuje również dziecko. Jeżeli dziecko ma co najmniej 14 lat, sąd może orzec o władzy rodzicielskiej i powierzeniu opieki nad dzieckiem wyłącznie za jego zgodą, chyba że wybór dokonany przez dziecko stwarza zagrożenie dla jego rozwoju.

Sąd może zobowiązać rodziców do udziału w mediacji, aby zagwarantować, że władza rodzicielska jest należycie wykonywana oraz że rodzice ze sobą współdziałają w tym zakresie.

Postępowanie prowadzone przez organ opiekuńczy w sporze dotyczącym wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej

Jeżeli rodzice nie są w stanie osiągnąć porozumienia w kwestiach związanych ze wspólnym wykonywaniem władzy rodzicielskiej (niezależnie od tego, czy mieszkają razem czy osobno), każde z nich może zwrócić się do organu opiekuńczego o rozstrzygnięcie, z wyjątkiem kwestii dotyczących wolności sumienia lub wolności religii.

Jeżeli rodzice pozostający w separacji uprawnieni do wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej uzgodnią podział powiązanych praw i obowiązków lub wykonywanie władzy rodzicielskiej w przyszłości przez jedno z nich, organ opiekuńczy – na ich wniosek – odnotowuje to porozumienie w protokole.

W protokole należy również odnotować porozumienie co do tego, które z rodziców będzie wychowywało dziecko, oraz to, że rodzice będą wspólnie wykonywać władzę rodzicielską w podstawowych kwestiach mających wpływ na przyszłość dziecka, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodziców należy pouczyć, że mogą zmienić swoje porozumienie i że porozumienie nie ma takiej samej mocy jak orzeczenie wydane przez sąd w postępowaniu w sprawie małżeńskiej lub w postępowaniu o ustalenie władzy rodzicielskiej.

W postępowaniu w sprawie małżeńskiej sąd z urzędu wydaje tymczasowe postanowienie o oddaniu małoletniego w pieczę jednemu z rodziców lub osobie trzeciej i określeniu miejsca pobytu dziecka u jednego z rodziców albo osoby trzeciej, a także o rozszerzeniu lub ograniczeniu zakresu prawa pieczy lub prawa do kontaktów z dzieckiem przysługującego któremukolwiek z rodziców.

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Informacje na ten temat można również znaleźć w sekcji „Tryb postępowania”.

W postępowaniu o pozbawienie lub przywrócenie władzy rodzicielskiej oraz w postępowaniu o oddanie dziecka w pieczę lub przeniesienie dziecka w pieczę innej osoby bądź o prawie do kontaktów z dzieckiem stronom przysługuje *prawo do odroczenia kosztów bez względu na ich dochody i sytuację finansową*. Prawo do odroczenia kosztów oznacza, że wszelkie opłaty i inne koszty poniesione w postępowaniu pokrywa państwo w miejsce strona przegrzywająca ma obowiązek je państwu zwrócić po zakończeniu postępowania.

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

Tak, w postępowaniu dotyczącym władzy rodzicielskiej można wnieść środek zaskarżenia na zasadach ogólnych. Środek zaskarżenia może wnieść jedno z rodziców lub dziecko. Termin do wniesienia środka zaskarżenia wynosi piętnaście dni od daty powiadomienia o orzeczeniu.

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej.

Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

W celu wykonania orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej tytuł wykonawczy wydaje sąd pierwszej instancji lub – w przypadku orzeczenia zagranicznego (ugody sądowej), dla którego uzyskano zaświadczenie zgodnie z art. 42 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003) – sąd rejonowy działający przy siedzibie sądu okręgowego (*törvényszék székhelyén működő járásbíróság*), właściwy dla miejsca zwykłego pobytu dziecka lub osoby, przeciwko której jest skierowane orzeczenie o wykonaniu, lub Centralny Sąd Rejonowy dla Budy (Budai Központi Kerületi Bíróság) w Budapeszcie.

Jeżeli wykonaniu podlega orzeczenie sądowe (porozumienie zatwierdzone przez sąd) o wydaniu dziecka i oddaniu w pieczę, sąd wzywa osobę, której dotyczy orzeczenie, do dobrowolnego wykonania takiego obowiązku, wyznaczając stosowny termin, po którego upływie sąd nakazuje odebranie dziecka w asyście policji.

Dziecko należy wydać osobie dochodzącej wykonania lub, w braku takiej osoby, jej pełnomocnikowi zatwierdzonemu przez organ opiekuńczy lub organowi opiekuńczemu. W chwili wydania dziecka osoba, która ma obowiązek je wydać, informuje osobę odbierającą dziecko o stanie zdrowia dziecka oraz o wszelkich innych okolicznościach, których nieświadomość może zagrozić życiu lub integralności cielesnej dziecka.

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

Orzeczenie wydane w państwie członkowskim w sprawie władzy rodzicielskiej jest uznawane przez sądy na Węgrzech bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Treść orzeczenia nie może być w żadnym wypadku przedmiotem kontroli merytorycznej.

Każda zainteresowana strona może jednak wystąpić z wnioskiem o uznanie lub nieuznanie orzeczenia przez właściwy sąd.

Wykonanie

Orzeczenie w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej, które zostało wydane w jednym państwie członkowskim i podlega wykonaniu w danym państwie oraz które zostało doręczone, zostanie wykonane na Węgrzech, jeżeli jego wykonalność na Węgrzech została stwierdzona na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony.

Sąd lub organ właściwy w państwie członkowskim, w którym wydano orzeczenie, wydaje zaświadczenie zgodnie z art. 42 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony.

Na podstawie orzeczenia sądu zagranicznego (ugody sądowej) opatrzonego takim zaświadczeniem sąd rejonowy działający przy siedzibie sądu okręgowego, właściwy dla miejsca zwykłego pobytu dziecka lub osoby zobowiązanej do wykonania orzeczenia, lub Centralny Sąd Rejonowy dla Budy w Budapeszcie wydaje tytuł wykonawczy.

Orzeczenie sądu zagranicznego jest wykonalne, jeżeli – w zależności od jego charakteru – spełnia ono następujące przesłanki: jest to orzeczenie sądu stwierdzające naruszenie w postępowaniu cywilnym; w postępowaniu karnym jest to część orzeczenia sądu stwierdzająca naruszenie w powiązonym powództwie cywilnym; lub jest to porozumienie zatwierdzone przez sąd.

Na podstawie tytułu wykonawczego postępowanie egzekucyjne odbywa się zgodnie z węgierskimi przepisami prawa egzekucyjnego.

16 Do którego sądu w danym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby wnieść środek zaskarżenia od postanowienia o uznaniu orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaka rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Orzeczenie wydane w państwie członkowskim jest uznawane przez sądy na Węgrzech bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Treść orzeczenia nie może być w żadnym wypadku przedmiotem kontroli merytorycznej.

Każda zainteresowana strona może jednak wystąpić z wnioskiem o uznanie lub nieuznanie orzeczenia przez właściwy sąd.

Każda ze stron może wnieść środek zaskarżenia od orzeczenia rozstrzygającego o wniosku o stwierdzenie wykonalności.

Środek zaskarżenia podlega rozpoznaniu zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie sądowe.

Środek zaskarżenia przeciwko stwierdzeniu wykonalności należy wnieść w terminie miesiąca od jego doręczenia. Jeżeli strona, przeciwko której wniesiono o wykonanie, ma miejsce zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim (nie na Węgrzech), termin do wniesienia środka zaskarżenia wynosi dwa miesiące i biegnie od dnia doręczenia tej stronie stwierdzenia wykonalności osobiście lub w jej miejscu pobytu. Przedłużenie tego terminu z powodu dużej odległości jest niedopuszczalne.

17 Jakie prawo zastosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

Węgry są stroną Konwencji haskiej z dnia 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, która zawiera postanowienia dotyczące prawa właściwego. Niektóre umowy dwustronne o pomocy prawnej również zawierają takie postanowienia.

Zgodnie z prawem węgierskim prawo ojczyście dziecka reguluje stosunki między rodzicem a dzieckiem na gruncie prawa rodzinnego, w szczególności wybór imienia i nazwiska, oddanie dziecka w pieczę, opiekę nad dzieckiem i reprezentację prawną dziecka oraz zarząd majątkiem dziecka, z wyjątkiem obowiązków alimentacyjnych. W odniesieniu do sytuacji rodzinnej dziecka i stosunków dziecka z rodzicami na gruncie prawa rodzinnego prawo węgierskie należy stosować w odniesieniu do dziecka, które jest obywatelem węgierskim lub mieszka na Węgrzech (z wyjątkiem obowiązków alimentacyjnych), jeżeli jest to korzystniejsze dla dziecka.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 15/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.